

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Τετάρτη 3 Ιανουαρίου 2018

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. (Αγαπητοί συμμαθητές)

Στο κείμενο με τίτλο «Η λεηλασία της ιδιωτικής ζωής» ο συγγραφέας αναφέρεται στον ανεξέλεγκτο τρόπο κοινοποίησης των προσωπικών δεδομένων των ανθρώπων από τα ΜΜΕ. Επισημαίνει την έξαρση που εμφανίζει και παρουσιάζει αρνητικές συνέπειές του. Επικρίνει τη στάση των στελεχών των ΜΜΕ για την όξυνσή του αλλά θεωρεί καθοριστικό και τον ρόλο των ανθρώπων που τα παρακολουθούν. Παρουσιάζει ως αιτίες το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο του κοινού αλλά και την υιοθέτηση σκοπιμοτήτων από τα Μέσα. Τέλος, θεωρεί ότι υπάρχουν προδιαγραφές να διορθωθεί η κατάσταση αυτή, με τη δυναμική αντίδραση του κοινωνικού συνόλου και την απόρριψη τέτοιου είδους μηνυμάτων. (Λέξεις 99)¹

Σημειώσεις:

- Η προσφώνηση είναι προαιρετική.
- Θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν και οι διαρθρωτικές εκφράσεις:

Στην αρχή/ Στη συνέχεια

Β1.

- α. Λάθος,
- β. Σωστό,
- γ. Λάθος,
- δ. Λάθος,
- ε. Λάθος

Β2α.

i. Δομή τρίτης παραγράφου²

Θεματική περίοδος: «Σήμερα, μισογραμματισμένοι... ιδιωτικής ζωής.»

Λεπτομέρειες – Σχόλια: «Αυτοί οι απολοφυρόμενοι... νανισμού.»

Κατακλείδα: Δεν υπάρχει

ii. Η παράγραφος αναπτύσσεται με συνδυασμό μεθόδων: **με αίτια και αποτελέσματα και με αιτιολόγηση**.³

Αξιοποιεί αίτια και αποτελέσματα διότι παρουσιάζει τις επιδράσεις στο κοινωνικό σύνολο (*καλλιεργούν... έχουν κατορθώσει...*) από τη συμπεριφορά των δημοσιογράφων.

Αξιοποιεί αιτιολόγηση διότι θεμελιώνει αποδεικτικά την άποψη που συνδέει τη συμπεριφορά των δημοσιογράφων με τις αντιδράσεις του κοινού (*Γιατί ας μην γελιόμαστε...*).

Σημείωση: Χρειαζόταν **μόνον ένας από τους τρόπους ανάπτυξης**.

B2β.

i. Ο συγγραφέας σε αυτό το απόσπασμα αξιοποιεί ως τρόπο πειθούς την **επίκληση στη λογική**.⁴

ii. Αξιοποιεί την επίκληση στη λογική διότι χρησιμοποιεί **επιχείρημα**, διατυπώνει τη θέση του "Στο όνομα μιας απατηλής ενημέρωσης... αρετή", την οποία στη συνέχεια αιτιολογεί "Γιατί... νανισμού".

B3α.

Ο συγγραφέας αξιοποιεί το α' πληθυντικό πρόσωπο διότι επιθυμεί να δείξει ότι οι επιδράσεις που έχουν προκύψει μας αφορούν όλους και έχουν αποκτήσει καθολικότητα ενώ παράλληλα επιδιώκει να τονίσει τη συλλογική ευθύνη, την ευθύνη όλων μας για την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί, εντάσσοντας και τον εαυτό του στο σύνολο.

B3β.

Η σύνταξη στο απόσπασμα με τη χρήση των ανάλογων ρηματικών τύπων (*ακούμε... διασύρουν... ταπεινώνουν*) είναι **ενεργητική**.

Η επιλογή της από τον συγγραφέα γίνεται για να δοθεί έμφαση στο υποκείμενο που ενεργεί σε κάθε περίπτωση – να τονιστεί δηλαδή αφενός ο ρόλος όλων μας στον περιορισμό, στην αντιμετώπιση του φαινομένου (*ακούμε*) και αφετέρου ο ρόλος των μέσων – των σταθμών στη δημιουργία του (*διασύρουν – ταπεινώνουν*).⁵

B4α.

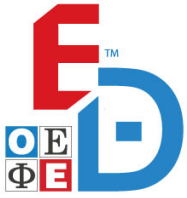
αναιδή: αγενή, ανεπίτρεπτο, απαράδεκτο.

φθείρει: καταστρέφει, χαλάει, βλάπτει, αποδομεί.

ενδιασμού: φραγμού, περιορισμού, επιφύλαξης, ένστασης.

ευχέρεια: άνεση, ελευθερία, δυνατότητα.

επιδοκιμάσαμε: επικροτούσαμε, αποδεχόμασταν, υιοθετούσαμε.

B4β.

Συνθετικά

αυτοκρατορίας: αυτός + κράτος**δημοσιογράφοι:** δημόσιο + γράφω**ισχυροποιεί:** ισχυρός + ποιώ**ψευδαίσθηση:** ψεύδος + αίσθηση

Παράγωγες λέξεις

κράτος: κρατικός, κρατικοποιώ, κρατικοδίαιτος κ.ά.**γράφω:** γραφίστας, τυπογραφείο κ.ά.**ποιώ:** ποιητής, ποιητικός, τυποποίηση κ.ά.**αίσθηση:** αισθητήριο, αισθητική, διαίσθηση κ.ά.

Γ.

Υποδείξεις- Διευκρινίσεις για την ανάπτυξη

- Πρόκειται για άρθρο, συνεπώς χρειάζεται τίτλο (κυριολεκτικό ή μεταφορικό) και προσπάθεια αντικειμενικής προσέγγισης του θέματος σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των κατάλληλων γλωσσικών χαρακτηριστικών του γραπτού λόγου. Το κείμενο μπορεί να είναι ενυπόγραφο ή ανυπόγραφο.
- Στον Πρόλογο καλό είναι να γίνει αναφορά σε στοιχεία της επικαιρότητας, όπως: αυξημένα ποσοστά τηλεθέασης εκπομπών ανάλογου είδους ή αποκάλυψη σκάνδαλων από τη ζωή κάποιου διάσημου ή οτιδήποτε παρόμοιο ώστε να γίνει σύνδεση του κειμένου με την επικαιρότητα.
- Στο Κύριο Μέρος καλό θα ήταν να αναπτυχθούν ισότιμα τα δύο ζητούμενα:
 - α. η αποκάλυψη της ιδιωτικής ζωής συνιστά παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων και
 - β. υπάρχουν τρόποι ώστε η οικογένεια και το σχολείο να συμβάλουν για να προστατευτούν οι επόμενες γενιές από φαινόμενα αποκάλυψης της ιδιωτικής ζωής (καλό είναι επίσης να αντιμετωπιστούν ισότιμα η οικογένεια και το σχολείο).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

ΤΙΤΛΟΣ: Τα εν οίκω... εν δήμω;**ΠΡΟΛΟΓΟΣ**

Τον τελευταίο καιρό γίνεται πολύς λόγος για την μεγάλη επιτυχία γνωστού τηλεοπτικού σταθμού ο οποίος αποκάλυψε σκάνδαλα – ή έτσι διατείνεται τουλάχιστον – που σχετίζονται με την ιδιωτική ζωή ενός νέου και πολλά υποσχόμενου πολιτικού. Αυτό όμως δεν είναι το μόνο κρούσμα. Και εκείνο που γίνεται πλέον σαφές είναι ότι το φαινόμενο δεν περιορίζεται στα δημόσια πρόσωπα αλλά επεκτείνεται στους αναγνωρίσιμους -κυρίως από τον χώρο του θεάματος – και στους ανθρώπους της διπλανής πόρτας, των οποίων κοινοποιούνται, και μάλιστα με

άνεση, προσωπικά και οικογενειακά ζητήματα. Τίθεται, λοιπόν, ζήτημα παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων και γι' αυτό αποτελεί άμεση ανάγκη ο προσδιορισμός τρόπων προστασίας των νέων.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

Α ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

- Ιδιωτική ζωή σημαίνει μια σειρά δραστηριοτήτων και επιλογών που ο άνθρωπος επιθυμεί και δικαιούται να κρατά μακριά από τα αδιάκριτα βλέμματα των άλλων γιατί μόνο έτσι απολαμβάνει ο ίδιος βασικά αγαθά της ζωής (π.χ. δημιουργία, ξεκούραση, χαλάρωση, ηρεμία, συναισθηματική πληρότητα κ.ά.)
- Δικαίωμα είναι οποιαδήποτε λογική και ηθική απαίτηση, που διεκδικεί ο άνθρωπος από τον εαυτό του και κυρίως από το περιβάλλον του.

Αναντίρρητα η αποκάλυψη της ιδιωτικής ζωής συνιστά παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων για πολλούς λόγους. Ενδεικτικά αναφέρουμε τους παρακάτω:

- Το δικαίωμα στην ιδιωτικότητα είναι νομικά κατοχυρωμένο και συνδέεται άμεσα με την διασφάλιση και προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας ενώ θεμελιώνει τη σπουδαιότητα των προσωπικών επιλογών και συνδέεται άμεσα με το δικαίωμα του αυτοπροσδιορισμού.
- Κάθε άνθρωπος δικαιούται να επιλέγει ελεύθερα τους ανθρώπους που θα αποτελούν τον άμεσο περίγυρό του, αυτούς με τους οποίους θα μοιράζεται τις προσωπικές του στιγμές και παράλληλα δικαιούται να αναπτύσσει δράσεις που εκφράζουν την προσωπικότητά του ανεξάρτητα αν τις επιδοκιμάζει και τις επικροτεί το περιβάλλον του – κυρίως το κοινωνικό – το οποίο συχνά εμφανίζεται συντηρητικό και απροετοίμαστο να αποδεχθεί το διαφορετικό, το ιδιαίτερο και κυρίως το πρωτοποριακό και ανατρεπτικό.
- Η αποκάλυψη της ιδιωτικής ζωής αφαιρεί από τον άνθρωπο το προνόμιο να αποφασίζει εκείνος για τον εαυτό του ενώ ανάγει το ευρύ κοινό- που παρακολουθεί με προσήλωση όσα προβάλλουν τα μέσα- σε παρατηρητή, κριτή και συχνά δικαστή των προσώπων που γίνονται αντικείμενο συζήτησης για τις ιδιωτικές του στιγμές.
- Η κατάσταση γίνεται ακόμα πιο σύνθετη όταν οι αποκαλύψεις επηρεάζουν άμεσα την οικογενειακή, επαγγελματική και την κοινωνική ζωή των θιγόμενων, αφαιρώντας τους προνόμια ή λειτουργώντας ανασταλτικά για την εξέλιξη και την πρόοδό τους
- Το φαινόμενο συνιστά παραβίαση δικαιώματος ακόμα κι όταν η αποκάλυψη φαίνεται να γίνεται με τη συγκατάθεση των πρωταγωνιστών. Όταν δηλαδή οι άνθρωποι αποκαλύπτουν με δική τους πρωτοβουλία ιδιωτικές τους στιγμές (χαρακτηριστικό παράδειγμα οι εκπομπές που προβάλλουν προσωπικές ή οικογενειακές ιστορίες) ή όταν προκαλούν ή διευκολύνουν τη δημοσιοποίησή

τους (χαρακτηριστικό παράδειγμα οι άνθρωποι του θεάματος που επιθυμούν τη δημοσιότητα και προσπαθούν να τη διατηρήσουν με κάθε τρόπο, ακόμη και με την υπερβολική έκθεση της προσωπικής τους ζωής). Στην περίπτωση αυτή η παραβίαση προκύπτει από την εκμετάλλευση, εκ μέρους των επιτήδειων, της πνευματικής αδυναμίας κάποιων ανθρώπων ή της ανασφάλειας και της έλλειψης αυτοεκτίμησης.

- Τα μέσα ενημέρωσης εκμεταλλεύονται αφενός τις τεράστιες δυνατότητες που τους παρέχει η τεχνολογία (εύκολη παρακολούθηση και καταγραφή των ιδιωτικών στιγμών από "δημοσιογράφους" χωρίς να γίνονται αντιληπτοί) και αφετέρου την επιθυμία του ανθρώπου για προβολή και δημοσιότητα. Η χρησιμοποίηση δύναμης και η εκμετάλλευσή της συνιστά παραβίαση δικαιωμάτων των ανθρώπων που βρίσκονται σε «αδυναμία».
- Έχουν παρατηρηθεί ακραίες αντιδράσεις (εσωστρέφεια, απομόνωση, αυτοκτονίες) από ανθρώπους που υπήρξαν θύματα τέτοιων συμπεριφορών.

B ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

Πώς μπορεί η οικογένεια να συμβάλει ώστε οι επόμενες γενιές να προστατευτούν από φαινόμενα αποκάλυψης της ιδιωτικής ζωής (να μην κοινοποιούν τη δική τους ζωή και να μην παρασύρονται στην παρακολούθηση της ζωής των άλλων).

Η οικογένεια μπορεί και πρέπει να

- Προσφέρει στα νεαρά μέλη της ανθρωποκεντρική παιδεία που θα στοχεύει αφενός στην εμφύσηση ανθρωπιστικών αξιών και αφετέρου στη δημιουργία ηθικά ελεύθερων ανθρώπων
- Αναπτύξει την αυτοκριτική ως σημαντική διαδικασία στη διαμόρφωση των στόχων και των επιλογών του ανθρώπου
- Διαμορφώσει υγιή πρότυπα και να προβάλλει ουσιαστικές αξίες ζωής που θα θεμελιώνονται σε ιδανικά, όπως η αξιοπρέπεια, ο αυτοσεβασμός και η αυτοεκτίμηση
- Διασφαλίσει συνθήκες αξιοπρεπούς διαβίωσης που θα προσφέρουν στους νεότερους την ασφάλεια και την επιβεβαίωση που χρειάζονται ώστε να μην την επιζητούν στην ανούσια και επίπλαστη δημοσιότητα και έτσι να αποφεύγεται η έκθεση της ιδιωτικής τους ζωής στα μέσα ενημέρωσης
- Ενημερώσει τους νέους, μέσω του διαλόγου, για τους κινδύνους που ελλοχεύουν για την ισορροπία μιας προσωπικότητας από την έκθεση και τον διασυρμό της καθώς και από την εμπλοκή της στην παρακολούθηση της ιδιωτικής ζωής των άλλων.
- Αποφεύγει την ενασχόληση με ανάλογα ζητήματα, όχι μόνο στα προβαλλόμενα μηνύματα από τα μέσα ενημέρωσης αλλά και στις γενικότερες δραστηριότητες της κοινωνικής ζωής, επισημαίνοντας τον ανούσιο χαρακτήρα τέτοιων επιλογών.

Πώς μπορεί το σχολείο να συμβάλει ώστε οι επόμενες γενιές να προστατευτούν από φαινόμενα αποκάλυψης της ιδιωτικής ζωής.

Το σχολείο επιβάλλεται να συμβάλει στην προστασία των νέων από φαινόμενα αποκάλυψης της ιδιωτικής ζωής με:

I. Μαθήματα τα οποία

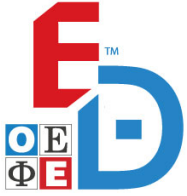
- Θα προωθούν τον διάλογο για την αξία και τη σημασία της ιδιωτικότητας, τη συμβολή της στην ισορροπία της προσωπικότητας. Τέτοια μαθήματα είναι αυτά που αποκαλούμε ανθρωπιστικές επιστήμες, η Κοινωνιολογία, η Φιλοσοφία η Ψυχολογία κ.ά.
- Θα καλλιεργούν ουσιαστικές και δημιουργικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τις τέχνες και τα γράμματα και δημιουργούν προσωπικά ενδιαφέροντα στον άνθρωπο, αποτρέποντας από ανούσιες συμπεριφορές όπως η άσκοπη έκθεση του ιδιωτικού βίου στο πλαίσιο της επιφανειακής κοινωνικής κριτικής, της αποδοχής και της απαξίωσης
- Θα προκαλούν γόνιμες και ουσιαστικές συζητήσεις που με τη σειρά τους θα αναδεικνύουν την απαξία δραστηριοτήτων ανούσιων και υποτιμητικών για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

II. Δασκάλους οι οποίοι

- Θα αποτελούν πρότυπα παιδαγωγών με τη συμπεριφορά τους
- Θα σέβονται τους μαθητές τους και θα δρουν προστατευτικά στην περίπτωση που αυτοί γίνονται αντικείμενο διασυρμού και εκμετάλλευσης λόγω των προσωπικών επιλογών τους
- Θα συμβάλουν στον εκκοινωνισμό των νέων, καθιστώντας τους μέλη μίας κοινότητας μέσω της υγιούς συμμετοχής σε δημιουργικές δράσεις

III. Δραστηριότητες όπως

- Ενημέρωση από ειδικούς για την επικινδυνότητα της παραβίασης της ιδιωτικής ζωής, τονίζοντας ιδιαίτερα τους κινδύνους από τις πληροφορίες και τις φωτογραφίες που αφορούν σε προσωπικά δεδομένα
- Διοργάνωση συζητήσεων στο σχολείο και στην τοπική κοινωνία με συμμετοχή ανθρώπων του πνεύματος που θα ευαισθητοποιήσουν τους νέους απέναντι στην αξία της ιδιωτικότητας και στην ελευθερία της προσωπικότητας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η ιδιωτικότητα συνδέεται με τη διαμόρφωση του εαυτού μας, της προσωπικής μας ταυτότητας και πρέπει να προστατεύεται από τη στιγμή που η παραβίασή της είναι δεδομένη στις μέρες μας. Γι' αυτό το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων πρέπει να διασφαλίζεται μέσω της διάπλασης του ανθρώπου από τους πιο σημαντικούς φορείς διαπαιδαγώγησής του, την οικογένεια και το σχολείο.

(Υπογραφή αρθρογράφου: προαιρετική)

Βιβλιογραφικές παραπομπές

1. Οι κανόνες της περίληψης περιλαμβάνονται στο σχολικό βιβλίο Έκφραση Έκθεση, τεύχος Β΄ σελ.262-276
2. Δομή παραγράφου, σχολικό βιβλίο Έκφραση Έκθεση, τεύχος Α΄, σελ.75
3. Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου, σχολικό βιβλίο Έκφραση Έκθεση, τεύχος Γ, σελ.267-270 και τεύχος Α΄ σελ. 71-73
4. Τρόποι πειθούς, σχολικό βιβλίο Έκφραση Έκθεση, τεύχος Γ΄ σελ. 8
5. Ενεργητική – Παθητική σύνταξη, σχολικό βιβλίο Έκφραση Έκθεση, τεύχος Β΄, σελ. 45